
Arbeidsrechtbank Brugge (Tribunal du Travail de Bruges) - 14 juin 2006

R.G. : 125.642 en 125.876

Aide sociale - famille en séjour illégal - proposition d'hébergement - acceptation - manque de places - renvoi vers un centre d'accueil d'urgence - procédure en référé (condamnation du CPAS à octroyer une aide aux enfants) - procédure AR 24/6/04 pas suivie - obligations du CPAS et de FEDASIL - octroi aide sociale financière pendant la période intermédiaire entre le jour de la demande au CPAS et l'accueil effectif par FEDASIL - art. 57 § 2 écarté - octroi aide sociale aux enfants jusqu'à l'accueil effectif de la famille dans un centre

Au moment de la demande au CPAS, FEDASIL avait déjà fait une proposition d'hébergement que les demandeurs avaient accepté. Le CPAS semble ne pas avoir suivi la procédure telle que décrite dans l'arrêté royal du 24 juin 2004 : lorsque le demandeur accepte la proposition d'hébergement dans un centre, le CPAS doit encore prendre une décision d'octroi du droit à une aide matérielle et la notifier aux demandeurs et à FEDASIL (art. 4, al. 3). Précisément parce qu'une décision n'avait pas encore été prise, le CPAS ne peut et ne pouvait pas prétendre que l'aide sociale était devenue dorénavant une affaire de FEDASIL.

Aussi longtemps qu'aucune décision n'a pas été prise et communiquée - et à condition que les conditions légales sont remplies - le CPAS reste compétent et tenu d'octroyer l'aide sociale ordinaire. De manière logique, il en est de même concernant les jours qui suivent la décision et les 30 jours après sa notification pendant lesquels les demandeurs doivent se présenter à FEDASIL (art. 6 de l'arrêté royal). Le législateur n'a pas pu avoir comme objectif de créer un "vide juridique", et on peut difficilement rendre FEDASIL compétent pendant cette période tant que les demandeurs ne se sont pas effectivement présentés à elle. La tâche de FEDASIL est par ailleurs limitée à une aide matérielle dans un centre d'accueil fédéral.

Le CPAS reste donc compétent en éventuellement tenu jusqu'au moment où l'accueil dans un centre fédéral est réalisée effectivement par FEDASIL. Qu'une seule forme d'aide sociale, à savoir l'aide matérielle aux mineurs étrangers qui séjournent avec leur parents illégalement dans le Royaume, est effectuée concrètement par un service gouvernemental spécifique FEDASIL, n'ôte pas au CPAS la compétence de décider de cette aide sociale et du reste de toutes les autres formes d'aide sociale pour lesquelles FEDASIL ne doit pas intervenir : en vertu de l'article 1 loi CPAS, seul le CPAS a pour mission légale d'intervenir pour octroyer des moyens qui permettent de mener une vie conforme à la dignité humaine. FEDASIL n'est pas un service parallèle avec une propre réglementation concernant la demande, l'examen, l'octroi, l'arrêt, la sanction, ... la demande d'aide, telle que définie à l'article 57 § 2 Loi CPAS, ne doit d'ailleurs pas être introduite à FEDASIL, mais au CPAS et il appartient également au CPAS d'examiner si les conditions sont remplies et de décider. Le CPAS (du lieu de résidence) reste également compétent pour octroyer l'aide médicale urgente aux parents.

Le centre d'accueil d'urgence est uniquement un "centre de transit", dont l'accueil est prévu pour une très courte période permettant de trouver un hébergement adapté. Cela laisse supposer que l'infrastructure n'a pas la même ampleur ni la même qualité qu'un centre d'accueil fédéral. De toute manière, ce centre d'urgence n'est pas repris sur la liste des centres d'accueil fédéraux où l'aide matérielle, prévue à l'article 57 § 2 loi CPAS et dans l'arrêté royal du 24 juin 2004, et reprise dans la circulaire du 16 août 2004. Un accueil dans ce centre de transit ou d'urgence pourrait in extremis être accepté si dès le départ il existe la garantie que le séjour ne dépassera pas un ou deux jours. Les enfants ne peuvent pas rater l'école plusieurs jours et on ne peut laisser la famille plusieurs jours dans l'incertitude.

FEDASIL était totalement dans une position 'sine die'. Ceci n'est pas humain, car il s'agit principalement de la situation d'enfants mineurs qui ont droit aux mêmes garanties minimales que les enfants belges. La forme de l'aide sociale dont il est question ici est destinée à (la famille de) des enfants mineurs, conformément à la Convention internationale relative aux droits de l'enfant. Ce critère ne tolère pas que des enfants mineurs résident pendant longtemps dans un centre d'urgence. Même l'accueil dans un centre d'accueil fédéral est tout juste suffisante, et seulement acceptable si le séjour ne dure pas trop longtemps : ce n'est pas parce qu'ils reçoivent là le couvert, le toit, l'enseignement et les soins médicaux que les enfants ne pourraient pas en subir des dommages. Il est bien connu que l'accueil y est particulièrement étroit, souvent dans une seule pièce de vie et dans un environnement qui ne respire pas l'atmosphère familiale et sûre auquel les enfants ont droit.

Pendant tout une période, FEDASIL n'a plus fait parler d'elle. Elle connaissait pourtant les coordonnées des demandeurs pour les contacter. Cette attitude est inacceptable et fautive.

En cause : M. B. en M.F. handelend in eigen naam en hun hoedanigheid van wettelijke vertegenwoordigers van hun minderjarige kinderen M. C., M. N., M. Y., M. L en M. F. t/ OPENBAAR CENTRUM VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN van BREDENE

Procedure

(...)

Voorwerp van de vorderingen - middelen

AR 125.642

Eisers bestrijden een beslissing van verweerder die hen zou meegedeeld zijn bij schrijven van 30 november 2005, waarin de maatschappelijke dienstverlening werd geweigerd, hoewel de voorgestelde opvang via Fedasil niet uitvoerbaar was gebleken.

Volgens eisers moet verweerder vanaf 26 augustus 2005 instaan voor steun zolang zij niet in een federaal opvangcentrum worden opgenomen door Fedasil.

Verweerder werpt de onontvankelijkheid op, omdat er geen beslissing werd genomen, tenzij pas op 21 december 2005, die trouwens in de hiernavolgende zaak wordt bestreden.

AR 125.876

Eisers bestrijden verweerders beslissing van 21 december 2005 waarin alle steun wordt geweigerd vanaf 22 september 2005 omdat eiser tewerkgesteld wordt en bijgevolg in het onderhoud van zijn gezin kan voorzien.

Volgens eisers moet verweerder instaan voor steun zolang zij niet in een federaal opvangcentrum worden opgenomen door Fedasil, dat in gebreke is gebleven. Er was geen plaats in een federaal opvangcentrum en ze werden doorgestuurd naar een noodopvang voor daklozen, wat niet conform de regelgeving is. Intussen werd een nieuw voorstel gedaan, waarop redelijkerwijze pas na het einde van het schooljaar kan worden ingegaan.

Eisers werpen op dat de tewerkstelling slechts tijdelijk was : er was tussen hen een breuk ontstaan, waardoor eiser tijdelijk in Frankrijk ging wonen en er werk kon vinden, nl. van juni tot november 2005. Zijn loon volstond volgens eiser amper om in zijn eigen kosten en onderhoud in Rouen te voorzien. Eiseres zelf en haar gezin heeft daar quasi geen voordeel uit ontvangen. Zij

vragen de steun zoals in Kortgeding op 30 maart 2006 beslist, van 11 mei 2005, onder aftrek van wat reeds werd betaald, tot minstens 30 juni 2006 of tot het ogenblik dat ze definitief een opvang krijgen.

Verweerder wijst op deze tewerksteuning die minstens tijdelijk de behoefte wegnam.

Dat Fedasil in gebreke is gebleven is niet de schuld van verweerder, wiens rol was uitgespeeld.

Gronden van het vonnis

De rechtbank nam kennis van het gerechtsdossier, het administratief dossier en de overtuigingsstukken.

Gelet op de samenhang dienen beide zaken te worden gevoegd.

Antecedenten

Eisers, van Algerijnse nationaliteit, waren sedert eind 1999 asielzoekers, voor wie Bredene als verplichte plaats van inschrijving werd aangeduid, zodat verweerder moest instaan voor de maatschappelijke dienstverlening (art. 54 Vreemdelingenwet en art. 2, 5° Wet 2.04.1965). Zij hebben hun 5 minderjarige kinderen bij zich (...).

Aangezien zij de Schengenlanden waren binnengekomen via Spanje verklaarde België zich op 9 juni 2000 niet bevoegd en werd een bijlage 26quater betekend : eisers dienden naar Spanje terug te keren voor hun asielaanvraag. Zij tekenden echter beroep aan bij de Raad van State. De Raad van State verwierp het beroep op 9 augustus 2001, doch verweerder zegt daarvan pas kennis te hebben gekregen eind juli 2002.

Op 18 mei 2001 besliste verweerder om de steunverlening stop te zetten vanaf 1 juni 2001 omdat eisers die 26quater hadden ontvangen. De rechtbank vernietigde deze beslissing op 25 februari 2002 : verweerder diende vanaf 1 juni 2001 verder de volwaardige maatschappelijke dienstverlening te verstrekken. Verweerder tekende hoger beroep aan op 27 maart 2002, doch de zaak werd bij het Arbeidshof van de rol weggelaten.

Verweerder kreeg eind juli 2002 kennis van het afwijzend arrest van de Raad van State 9 augustus 2001.

Verweerder besliste bijgevolg op 23 augustus 2002 opnieuw om de steunverlening stop te zetten vanaf 1 juli 2002 wegens die negatieve beslissing van de Raad van State. Op 26 maart 2003 heeft de rechtbank ook deze beslissing vernietigd en gezegd voor recht dat verweerder vanaf 1 juli 2002 verder gehouden bleef tot de financiële steun en gewaarborgde kinderbijslag.

Op 2 mei 2003 besliste verweerder dienovereenkomstig om aan eisers vanaf 1 juli 2002 financiële steun voor een gezin (793,76 €) en gewaarborgde kinderbijslag (963,30 €) te verstrekken, naast aansluitings- en bijdragekosten bij een ziekteverzekeringsorganisme en tussenkomst in de medisch-farmaceutische kosten.

Op 3 september 2004 besliste verweerder om deze steunverlening stop te zetten vanaf 1 augustus 2004 "gezien het gezin enkel nog aanspraak kan maken op materiële hulp in een federaal opvangcentrum". Verweerder steunde zich ditmaal op de nieuwe bepaling van art. 57 §2 OCMW-wet en vooral het uitvoeringsbesluit van 24 juni 2004, toegericht in de Omzendbrief van 16 augustus 2004.

In ons vonnis van 11 mei 2005 werd het beroep tegen deze nieuwe beslissing niet meteen beslecht, maar werd eerst een prejudiciële vraag gesteld aan het Arbitragehof. Na het arrest van het Arbitragehof wordt dit beroep heden beslecht in de zaak A.R. 119.845.

Aangezien zij al geruime tijd zonder middelen waren en mede doordat hun beroep ingevolge de prejudiciële vraag voor lange tijd niet zou beslecht worden, hebben eisers diverse schulden gemaakt om de periode van niet-toekenning van financiële steun te overbruggen : een soort financieel kaskrediet (4.167 euro openstaand begin 2006) en occasionele financiële hulp van individuele personen waarvan de totalen hoog oplopen, nl. VDM (2.000 euro), A. (3.850 euro), eisers broer S. (2.800 euro), H. (2.800 euro), en D. (600 euro), telkens voor betaling van huur en de behoeften van hun kinderen sedert eind 2004, samen ruim 16.200 euro.

Volgens eisers is er tussen hen onderling in 2005 een breuk ontstaan door hun verschillend standpunt over de uitwegen uit hun penibel statuut en lot. Zodoende trok eiser naar Frankrijk, waar ook zijn broer woont. Uit de stukken blijkt dat eiser er begon te werken op 1 juni 2005. Zijn logement kostte er 350 euro per maand; zijn maandloon bedroeg gemiddeld 1.265 euro. Hij bleef zijn gezin tweemaal per maand bezoeken. Doordat hij op 28 oktober 2005 werd opgezegd kwam aan deze tewerkstelling een einde op 11 november 2005 en kwam hij zijn gezin terug vervoegen. Verweerder werd van deze tewerkstelling niet ingelicht.

Intussen gingen eisers op 26 augustus 2005 over tot dagvaarding in Kortgeding teneinde provisionele financiële steun te verkrijgen.

Volgens de tussen-beschikking van de Voorzitter in Kortgeding van 22 september 2005 dienden eisers zich uitdrukkelijk akkoord te verklaren met hun

gezamenlijke opvang in een federaal opvangcentrum en diende verweerder zich ertoe te verbinden een dergelijke vraag voor het ganse gezin in te dienen bij Fedasil. Immers was er thans wel zekerheid dat het ganse gezin en niet alleen de kinderen konden opgevangen worden.

Meteen lag op 28 september 2005 een nieuw voorstel van Fedasil klaar tot opvang van het volledige gezin in het federaal opvangcentrum te Kapellen.

In zijn beschikking van 6 oktober 2005 liet de Voorzitter in Kortgeding verstaan dat eisers zich niet meer voor financiële steun tot verweerder moesten wenden maar dat de administratieve procedure bij Fedasil moest afgewerkt worden. Tot hun effectieve opname had verweerder echter de "morele plicht om eisers in die korte periode de nodige materiële en/of financiële ondersteuning te geven", wat verweerder evenwel NIET deed.

Eisers deden wat hen werd opgedragen : na bespreking met verweerder op 11 oktober 2005 ondertekende eisers op 26 oktober 2005 volgende verklaring : "ik aanvaard het voorstel tot huisvesting na onderzoek van de concrete omstandigheden en duur verblijf in centrum" en op 25 november 2005 bood het gezin zich aan bij Fedasil. Bij Fedasil kregen eisers echter te horen dat er nergens plaats was, noch in Kapellen, noch in andere federale opvangcentra.

Eisers richtten zich opnieuw tot verweerder voor maatschappelijke dienstverlening in afwachting van een plaatsing door Fedasil : in een brief van 28 november 2005 meldde hun raadsman aan verweerder dat eisers zich bij Fedasil hadden aangeboden m.h.o. op de eventuele opvang in het federaal opvangcentrum te Kapellen, maar dat bleek dat noch in Kapellen noch elders plaatsen beschikbaar waren. Er was hen meegedeeld dat er in de nabije toekomst ook geen opvang mogelijk zou zijn. In deze brief vroegen eisers financiële steun vanaf 26 augustus 2005, datum van de dagvaarding in Kortgeding.

Op 30 november 2005 antwoordde verweerder, bij monde van zijn Voorzitter, dat Fedasil bevestigde dat eisers zich hadden aangeboden en dat er geen plaats was in een opvangcentrum, maar dat hen wel de mogelijkheid werd geboden om zich te wenden tot de noodopvang. Eisers zouden dit geweigerd hebben. Volgens verweerdere voorzitter dienden eisers zich terug aan te bieden bij Fedasil "om te worden ondergebracht in de noodopvang die hen wordt aangeboden door Fedasil".

De raadsman van eisers betwistte deze voorstelling van zaken in zijn brief van 6 december 2005 : de noodopvang werd helemaal niet gespecificeerd en beantwoordde ook niet aan het voorstel dat zij op 26 oktober 2005 aanvaard hadden noch aan wat in de wet bepaald is. Er was ook geen vooruitzicht geboden voor de komende wintermaanden omdat er reeds wachtlijsten waren.

Intussen had verweerder vernomen dat eiser werkte in Frankrijk, zodat hij op 21 december 2005 besliste om

alle steun vanaf 22 september 2005 te weigeren omdat eiser tewerkgesteld werd en bijgevolg in het onderhoud van zijn gezin kon voorzien.

Eisers wendden zich bij dagvaarding van 29 december 2005 opnieuw tot de Voorzitter in Kortgeding.

Fedasil bevestigde (pas bij fax van 15 maart 2006) dat eisers zich op 25 november 2005 hadden aangeboden. Er was nergens plaats voor dit gezin van 7 personen zodat werd voorgesteld "een korte periode te worden opgevangen in ons noodopvangcentrum in Sint Pieters Woluwe. Dit centrum beschikt over faciliteiten die vergelijkbaar zijn met deze in alle andere federale centra. De term noodopvang slaat eerder op de oorspronkelijke functie die het centrum toegewezen kreeg bij zijn creatie en het feit dat het centrum momenteel als transitcentrum wordt gebruikt. Daarom blijft de verblijfsduur in dit centrum beperkt tot een zeer korte periode die toelaat een geschikte verblijfplaats te vinden".

Eisers betwisten deze versie; volgens hen vroeg men in Fedasil of ze elders onderdak hadden en op hun antwoord dat ze nog een woonst in huur hadden te Bredene werd hen geantwoord dat ze best terugkeerden in afwachting dat er plaatsen zouden vrijkomen.

In voormeld bericht zegt Fedasil ook niet op welke datum of data na 25 november 2005 het eisers en/of verweerder zou hebben verwittigd dat er plaatsen waren vrijgekomen voor eisers, en in welk opvangcentrum.

Op 30 maart 2006 veroordeelde de Voorzitter in Kortgeding verweerder om vanaf 1 januari 2006 materiële dienstverlening te verstrekken aan de kinderen in het gezin van eisers door het betalen van de huishuur, alle nutsvoorzieningen, de schoolkosten en de medische kosten en door toekenning van de gewaarborgde kinderbijslag voor de overige materiële kosten totdat er een beslissing ten gronde tussenkomt.

Beoordeling

Het beroep in de zaak A.R. 125.642 is niet ontvankelijk.

Eisers zeggen beroep aan te tekenen tegen een beslissing van 30 november 2005, doch van enige beslissing op die datum ligt geen bewijs voor. Er is op die datum enkel de antwoordbrief van verweerdere Voorzitter, doch dit is noch een door de Raad of het Bijzonder Comité nadien bekrachtigde dringende beslissing van hemzelf, noch een beslissing van de Raad of het Bijzonder Comité zelf.

Bij gebrek aan beslissing is er geen beroep mogelijk, temeer daar huidig beroep van 27 december 2005 ook niet gericht was tegen het uitblijven van een beslissing (die er intussen op 21 december 2005 wel was gekomen).

In de bestreden beslissing van 21 december 2005 oordeelde verweerder dat eisers en hun kinderen niet behoeftig waren ingevolge de tewerkstelling van eiser in Frankrijk. Tijdens het sociaal onderzoek was gebleken dat eiser gedomicilieerd was in Rouen en werkte als electricien in Trilport, maar intussen was hij

terug in Bredene wegens ziekte; deze versie wordt niet door stukken gestaafd.

De werkelijkheid was iets genuanceerder zoals hoger is gebleken : eiser was niet ziek maar definitief ontslagen en zonder werk vanaf 11 november 2005, en hij verdiende 1.265 euro per maand vanaf 1 juni 2005, terwijl de financiële steun die verweerder hem destijds op 2 mei 2003 had toegekend 793,76 + 963,30 euro bedroeg.

Aan de hand van de voorgelegde stukken (de noodzakelijke schulden om te overleven, zie hoger) tonen eisers aan dat ze zowel bij hun aanvraag op 28 november 2005 als thans in een toestand verkeren die niet toelaat een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid en de sporen draagt van een vorige identieke toestand, in welk geval de steun kan worden toegekend voor het verleden.

De kinderen van eisers waren dus wel degelijk behoeftig, zodat ze in aanmerking kwamen en komen voor materiële hulp in een federaal opvangcentrum..

Op het ogenblik van de aanvraag (de brief van hun raadsman van 28 november 2005) lag er reeds een opvangvoorstel van Fedasil op tafel, dat bovendien aanvaard was door eisers. Evenwel blijkt verweerder de in het kb van 24 juni 2004 uitgetekende procedure niet verder te hebben gevolgd : indien de aanvrager het voorstel van huisvesting in een centrum aanvaardt moet het ocmw nog een toekennings beslissing nemen en deze aan de aanvragers en aan Fedasil ter kennis brengen (art. 4, derde lid).

Precies doordat nog geen beslissing was genomen kon en kan verweerder niet voorhouden dat de maatschappelijke dienstverlening voortaan louter een zaak van Fedasil was geworden. Verweerder heeft zo'n verantwoordelijkheid-afwentelende houding toen trouwens ook niet aangenomen want hij heeft op 21 december 2005 gewoon een weigeringsbeslissing genomen.

Zolang nog geen beslissing werd genomen en meegedeeld - en op voorwaarde dat de wettelijke voorwaarden vervuld zijn - blijft het ocmw bevoegd en gehouden tot de gewone maatschappelijke dienstverlening (Arbh. Liège, afd. Namur 26.10.2004, J.D.J. 2005, nr. 241, 35; Arbrb. Liège 22.09.2005, J.D.J. 2005, nr.250, 56). Hetzelfde geldt logischerwijze voor de dagen na de beslissing en de 30 dagen na haar kennisgeving waarover de aanvragers beschikken om zich bij Fedasil aan te melden conform art. 6 van het kb van 24 juni 2004. Het kan niet de bedoeling van de wetgever geweest zijn om in die periodes een vacuüm te creëren, en men kan moeilijk de zorg en bevoegdheid in de schoot van Fedasil leggen als en zolang de aanvragers zich nog niet effectief bij hem hebben aangeboden. De taak van Fedasil is overigens beperkt tot de materiële hulp in een federaal opvangcentrum.

Het ocmw blijft dus bevoegd en eventueel gehouden tot het ogenblik waarop de opname in een federaal opvangcentrum door Fedasil effectief wordt gerealiseerd (en uiteraard buiten de fout van de

betrokkenen zelf). Dat één vorm van maatschappelijke dienstverlening, nl. de materiële hulp aan minderjarige vreemdelingen die met hun ouders illegaal in het Rijk verblijven, in concreto wordt uitgevoerd door een specifieke overheidsdienst Fedasil, ontnemt aan het ocmw niet de bevoegdheid om over deze maatschappelijke dienstverlening te beslissen en overigens voor alle eventuele verdere vormen en onderdelen van maatschappelijke dienstverlening waarvoor Fedasil niet moet instaan : krachtens art. 1 OCMW-wet heeft enkel het ocmw de wettelijke opdracht om in te staan voor het verlenen van middelen die toelaten een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid. Fedasil is geen parallelle overheidsdienst met een eigen regeling voor aanvraag, onderzoek, toekenning, stopzetting, sanctie, enz... De aanvraag voor de hulp, zoals bepaald in art. 57 §2 OCMW-wet, moet trouwens niet bij Fedasil worden ingediend, maar bij het ocmw, en het ocmw moet ook de vervulling van de voorwaarden onderzoeken en uiteindelijk beslissen. Het ocmw (van de verblijfplaats) blijft overigens onverkort bevoegd voor de dringende medische hulp voor de ouders.

Artikel 2, §1 van de wet van 12.04.1965 houdt het ocmw trouwens bevoegd bij de opname in een overheidsinstelling.

Nu lijkt de regelgeving terzake enkele lacunes te vertonen zoals m.b.t. de diverse tussenperiodes. Op het terrein wordt dan ook een loyale communicatie en samenwerking geleverd van zowel het ocmw als Fedasil. Het gaat niet op dat beiden het probleem naar mekaar doorschuiven. Hoe zwaar de lasten van het ocmw ook mogen zijn, en waarvoor de rechtbank alle begrip heeft, het ocmw mag zich niet verschansen in een afwachtende houding om van een probleem verlost te raken (Arbrb. Brussel 21.03.2005, J.D.J. 2005, nr. 244, 30).

Dit heeft als gevolg dat, wanneer eisers zich op 25 november 2005 aanboden bij Fedasil, zij ten laste bleven van verweerder zolang Fedasil hen niet effectief kon opnemen in een federaal opvangcentrum of een andere gelijkwaardige opvangstructuur.

Nu bleek dat er op dat ogenblik geen plaatsen vrij waren in een federaal opvangcentrum kon Fedasil eisers inderdaad terugverwijzen naar hun eigen woonst in Bredene die nog beschikbaar was gebleven. Of en eventueel in welke voorwaarden Fedasil eisers effectief heeft doorverwezen naar een noodopvang is niet met zekerheid te achterhalen. De Voorzitter in Kortgeding heeft de feitelijke gegevens vanzelfsprekend niet grondig moeten ontleden.

Het zgz. aangeduide centrum in Sint Pieters Woluwe is volgens Fedasil zelf slechts een 'transitcentrum' en noodopvang, dienstig voor een zeer korte periode, die toelaat een geschikte verblijfplaats te vinden. Dit laat veronderstellen dat de uitrusting en voorzieningen niet dezelfde omvang en kwaliteit hebben als in een federaal opvangcentrum, wat Fedasil maanden later ook moge beweren. Alleszins komt dit centrum niet voor op de

lijst der federale opvangcentra waar de materiële steun, bedoeld in art. 57 §2 OCMW-wet en het kb van 24 juni 2004 moet worden verleend, zoals opgesomd in de omzendbrief van 16 augustus 2004. In extremis zou een opvang in zo'n transitcentrum of noodopvang kunnen aanvaard worden indien van meetaf kan gewaarborgd worden dat het verblijf er slechts één of twee dagen zal duren. Kinderen kunnen niet zomaar meerdere dagen de school missen, men kan het gezin niet dagenlang in het ongewisse laten, enz.

In zijn behoorlijk late toelichting van 15 maart 2006 heeft Fedasil met geen woord gerept over de concrete voorzieningen en waarborgen aldaar, noch over concrete vooruitzichten voor een kortvolgende opvang in een federaal opvangcentrum. Op 25 november 2005 wist Fedasil niet eens wanneer en waar er voldoende plaatsen zouden vrijkomen, wat kan verklaren en aannemelijk maakt dat Fedasil eisers inderdaad terug naar huis zond.

Fedasil was volledig in een positie van afwachting 'sine die'. Dit is alvast niet menswaardig, nu het in hoofdzaak gaat om minderjarige kinderen die recht hebben op dezelfde minimale waarborgen als legaal verblijvende Belgische kinderen. Met kinderen wordt onder geen beding gesold. De vorm van maatschappelijke dienstverlening waar het hier om gaat is gericht op (het gezin van) minderjarige kinderen, ter eerbiediging van het Kinderrechtenverdrag. Dit criterium verdraagt niet dat minderjarige kinderen langdurig in zo'n noodopvang zouden verblijven, waarvan de gelijkwaardigheid met de wettelijk bepaalde federale opvangcentra niet bewezen is. Zelfs de opvang in een federaal opvangcentrum is maar net voldoende, en slechts aanvaardbaar indien het verblijf niet onredelijk lang duurt: het is niet omdat ze daar voeding, kleding, onderdak, scholing en medische zorgen ontvangen dat de kinderen er geen schade zouden kunnen oplopen die het Kinderrechtenverdrag beoogt te vermijden. Het is immers van algemene bekendheid dat de opvang er bijzonder krap is, vaak in slechts één leefruimte en in een omgeving die (ondanks de goede inzet van alle medewerkers) niet de veilige en huiselijke sfeer ademt waar kinderen recht op hebben.

De rechtbank kan zich perfect de aarzelingen en twijfels voorstellen die eisers hebben ondervonden bij de herhaalde vraag om de opvang via Fedasil te aanvaarden. Het verklaart hun terechte vragen naar informatie en waarborgen. Aangezien eisers - zoals uit de stukken blijkt - al zes jaar goed geïntegreerd zijn en hun kinderen uitstekende schoolresultaten halen, is het niet evident om te moeten verhuizen naar een precaire en verre leefomgeving.

Na 25 november 2005 heeft Fedasil niets meer van zich laten horen; nochtans was het op de hoogte van alle gegevens om eisers en verweerder te kunnen contacteren (telefoonnummers en adressen). Dergelijke houding is onaantvaardbaar en foutief; op die manier wordt de last de facto afgewenteld op het ocmw. Weilicht kan verweerder de schade en kosten op Fedasil

of de Belgische Staat verhalen, maar deze zijn thans niet inzake.

Maar ook verweerder heeft zich niet echt ingelaten met de oplossing van het probleem; hij kwam niet eens over de brug met “de nodige materiële en/of financiële ondersteuning” waartoe de Voorzitter in Kortgeding hem nochtans als een morele plicht had aangezet. Hoewel door de Kortgedingprocedure op de hoogte van de feitelijke toestand, blijkt verweerder evenmin Fedasil te hebben gecontacteerd tenzij uiteindelijk na veroordeling door de Voorzitter.

Eisers blijken evenmin iets te hebben ondernomen voor hun opvang, wellicht in de veronderstelling dat Fedasil en/of verweerder hen wel zou verwittigen als er een plaats vrij kwam en in de verwachting dat het Kortgeding intussen voor enig soelaas zou zorgen. Geen enkele betrokken partij gaat volledig vrijuit.

De rechtbank kan thans evenwel voor het verleden geen toepassing meer maken van de toen nog geldende versie van art. 57 §2 OCMW-wet ingevolge de vernietiging ervan door het Arbitragehof op 19 juli 2005.

De vernietiging van een norm door het Arbitragehof heeft terugwerkende kracht zodat de vernietigde norm geacht wordt nooit te hebben bestaan (Arbitragehof 16.12.1986 en 29.06.1989). De norm wordt uit de rechtsorde verwijderd ex tunc, nl. tot op de dag van het van kracht worden van die norm en strekt tot een zo volledige mogelijke terugkeer tot de ‘statu quo ante’ (Velaers J., Van Arbitragehof tot Grondwettelijk Hof, 296).

De wetgever is ingegaan op de suggestie van het Arbitragehof : sedert 9 januari 2006 luidt de nieuwe bepaling in zijn tweede lid (art. 22 Wet 27.12.2005 houdende diverse bepalingen, BS 30.12.2005):

“In het geval bedoeld in 2°, wordt de maatschappelijke hulp beperkt tot de materiële hulp die onontbeerlijk is voor de ontwikkeling van het kind en wordt uitsluitend verstrekt in een federaal opvangcentrum overeenkomstig de voorwaarden en nadere regels bepaald door de Koning. De aanwezigheid in het opvangcentrum van de ouders of van de personen die het ouderlijk gezag over het kind daadwerkelijk uitoefenen, wordt gewaarborgd.”

Bijgevolg is sedert 9 januari 2006 de vorige, reeds op 19 juli 2005 vernietigde, bepaling retroactief niet meer bestaande in de Belgische rechtsorde. Tot zolang kon hij nog wel toegepast worden door verweerder, maar op heden kan de rechtbank zelfs geen toepassing meer maken van een norm die definitief als strijdig met de Grondwet werd bevonden en ab initio geacht wordt niet te hebben bestaan. De vernietiging van een wettelijke bepaling door het Arbitragehof heeft immers een andere, radicalere werking dan indien die wettelijke bepaling door een wet zou zijn opgeheven (Popelier P. Toepassing van de wet in de tijd, 29-30). Op het ogenblik van de bestreden beslissing was art. 57 §2 OCMW-wet al strijdig met de Grondwet. Die strijdigheid is er niet pas gekomen door het arrest van

het Arbitragehof, ze was er al vanaf de inwerkingtreding van deze bepaling op 10 januari 2004.

De vernietiging heeft als gevolg dat het oude artikel a.h.w. retroactief en tijdelijk opnieuw in werking wordt gesteld in de redactie die het had toen het door de thans vernietigde bepaling werd vervangen (Arbitragehof 28/93 van 1.04.1993, BS 7.05.1993, B.1.2). Dit is in casu : vanaf 10 januari 2004 tot en met 8 januari 2006, en dus o.a. in de periode waarin verweerder de bestreden beslissing nam m.b.t. de toen geldende feitelijke omstandigheden

Op dat ogenblik luidde deze bepaling:

"In afwijking van de andere bepalingen van deze wet, is de taak van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn beperkt tot het verlenen van dringende medische hulp, wanneer het gaat om een vreemdeling die illegaal in het Rijk verblijft".

Het Arbitragehof had over deze bepaling al op 22 juli 2003 prejudicieel gezegd dat ze art. 10 en 11 van de Grondwet schendt, in samenhang gelezen met de artikelen 2, 3, 24.1, 26 en 27 van het Kinderrechtenverdrag, in zoverre het, ten aanzien van minderjarigen wier ouders illegaal op het grondgebied van het Rijk verblijven, zelfs de maatschappelijke dienstverlening uitsluit die zou voldoen aan de in B.7.7 van het arrest vermelde voorwaarden, nl. vaststelling dat de ouders niet of niet in staat zijn hun onderhoudsplicht na te komen, de zekerheid dat de aanvraag betrekking heeft op onontbeerlijke uitgaven voor de ontwikkeling van het kind, en de dienstverlening zal uitsluitend dienen om die uitgaven te dekken.

Over deze interpretatie en toepassing van art. 57 §2 door het Arbitragehof heeft de wetgever evenwel geoordeeld dat ze op het terrein niet uitvoerbaar was (Memorie van Toelichting, Programmawet van 22.12.2003, Doc 51: 0473-474/001, 223). Daarom heeft de wetgever dit art. 57 §2 vervangen door een nieuwe bepaling... maar net deze versie werd op 19 juli 2005 vernietigd door het Arbitragehof.

De cirkel lijkt vicieus.

Nu de interpretatie van het Arbitragehof niet uitvoerbaar is bevonden, en de in de plaats gestelde oplossing van de wetgever vernietigd werd, kan de rechtbank niet anders dan terugvallen op haar eigen rechtspraak (Arbrb. Brugge 7e k. 24.12.2001, Moerachinskaia / OCMW Oudenburg, T.V.R. 2003, 60, met noot S. Bouckaert): ingevolge de (ook door het Arbitragehof op 22.07.2003 vastgestelde) strijdigheid van deze voorheen geldende versie van art. 57 §2 OCMW-wet met de harde kern en sommige bepalingen van het Kinderrechtenverdrag, is het ocmw omwille van de minderjarige kinderen gehouden tot de maatschappelijke dienstverlening aan eisers, in hun hoedanigheid van wettelijke vertegenwoordigers van hun kinderen, in de vorm van financiële steun ten bedrage van het leefloon voor een persoon met gezinslast en de gewaarborgde kinderbijslag. Eisers beperken hun vordering evenwel (zie verder).

De bestreden beslissing was een antwoord en gevolg op de aanvraag van eisers via hun raadsman geformuleerd in zijn brief van 28 november 2005, nl. financiële steun vanaf 26 augustus 2005, zgn. de datum van inleiding van hogervermeld Kortgeding. Thans beperken zij hun vordering tot de steunverlening zoals door de Voorzitter in Kortgeding toegekend op 30 maart 2006, maar reeds vanaf 11 mei 2005, datum van ons vonnis m.b.t. de prejudiciële vraag. Eisers kunnen geen (tweede keer) maatschappelijke dienstverlening vragen tot aan 28 september 2005, omdat zij deze vordering reeds hebben gesteld in de zaak A. R. 119.845.

Voor de periode vanaf 28 september 2005 komt de vordering in principe gegrond voor, gelet op hun behoeftige toestand die ook toen al de gevolgen vertoonde van een vorige behoeftige toestand, doch 1° beperkt tot de vorm van maatschappelijke dienstverlening die gevorderd wordt, nl. zoals door de Voorzitter in Kortgeding op 30 maart 2006 toegekend, 2° onder aftrek van maandelijks 1.265 euro in de periode van 28 september 2005 tot en met 11 november 2005, en 3° onder aftrek van wat door verweerder intussen reeds werd betaald of in natura werd verstrekt in uitvoering van de Beschikking van de Voorzitter in Kortgeding van 30 maart 2006.

Intussen werd door verweerder, wellicht ingevolge of althans na zijn veroordebing in Kortgeding, een nieuwe vraag tot opvang via Fedasil gedaan dat op 6 april 2006 antwoordde met een voorstel tot opvang in het centrum te Kapellen. Eisers moeten er zich aanmelden binnen de 30 dagen na de kennisgeving van de beslissing van verweerder (art. 6 kb 24.06.2004). Eisers hebben het voorstel aanvaard op 24 april 2006, maar een beslissing is door verweerder kennelijk nog niet genomen, zodat alvast het einde van het schooljaar niet in het gedrang komt. Terecht overigens wensen eisers dat hun kinderen het schooljaar hier in Bredene kunnen uitdoen.

Verweerder is tot deze steunverlening gehouden tot eisers en hun gezin effectief in een federaal opvangcentrum zijn opgenomen, tenzij de niet-opname aan henzelf te wijten zou zijn.

Om deze redenen,

De Arbeidsrechtbank

(...)

Wijzende op tegenspraak en na beraadslaging;

(...)

Verklaart de vordering in de zaak A.R. 125.642 niet ontvankelijk;

Ontvangt de vordering in de zaak A.R. 125.876 en verklaart ze gegrond in volgende mate;

Vernietigt de bestreden beslissing van 21 december 2005 en zegt voor recht dat verweerder vanaf 28 september 2005 jegens eisers gehouden is tot maatschappelijke dienstverlening voor hun minderjarige kinderen in de vorm van materiële dienstverlening door het betalen van de huishuur, alle nutsvoorzieningen, de

schoolkosten en de medische kosten en door toekenning van de gewaarborgde kinderbijslag voor de overige materiële kosten, doch onder aftrek van maandelijks 1.265 euro in de periode van 28 september 2005 tot en met 11 november 2005 en onder aftrek van wat verweerder reeds betaalde en materieel leverde in uitvoering van de Beschikking in Kortgeding van 30 maart 2006;

Wijst het meer gevorderde af;

(...)

Verklaart dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande alle verhaal en zonder borgstelling noch kantonnement;

Siège : Willy Dupont, Juge, Roland Steenkiste en W. Malysse, juges sociaux

Plaid.: Mr. Ph Dockx et Mr. M. Van Cauter